

**Paul n sob gbaunj ayi daan la n
tis
KORINT DIM
la nwa**

¹ Man Paul, on ka Wina'am gañ m ne o boodim ye m a Yesu Kiristo Tumtum la, ne ti ba'abiig Timoti, sobid gbaunj kanja n tisid Wina'am nidib bane wusa be Korint ne Akaia teensin wusa la.

² Ti Ba' Wina'am ne ti Zugsob Yesu Kiristo na tisi ya yelsum ne sumalisim.

Yeltoog poogin sunjir yela

³ Keli ka ti pu'us Wina'am one aa ti Zugsob Yesu Kiristo Ba' la bareka, on one aa ti Ba' ka zoti ti nimbaanlig, ka a Wina'am ka sunjir wusa yit o sa'an na la. ⁴ O sunjidi ti ti yeltood wusa poogin, ye ti nyajedi nokid sunjir kane ka ti di'ed Wina'am sa'an la n sunjid bane mor yeltood sieba wusa la. ⁵ Ti sadigm nyet namisug bedego Kiristo zug, ala men ti na di'e sunjir bedego ka li yine Kiristo sa'an na. ⁶ Ti ya'a nye yeltoog, li ane ye yanam me ya'a ti nye yeltoog, ya na nye sunjir ne faangir, ka li yine tinam sa'an na. Ka tinam ya'a nye sunjir Wina'am sa'an, yanam me na nye sunjir, ka li yine ti sa'an na, ka na di'e pañ ye ya modig ya namisug poogin line wenne namisug kane ka tinam nye la. ⁷ Ti ti'ir ya yela ka'a bi'esugo. Ti mi' ye yaname sadigm namisid wuu tiname namisid si'em la, ya na di'e sunjir wuu tiname di'ed si'em la.

⁸ M ba'abiise, ti bood ye ya banj yeltoog kan ka ti daa nye Asia teñin la yela. Yeltoog la daa daami ti bedego ka gaadi ti pañ ben, ka ti daa pu len ten'esid vum yelaa, ⁹ ka ten'es ye li ane wuu koto ni ka ba kadi ti saria koos ka li a ku'um. Ka lina niñ ye ti da tia' ti menj paña, ka lee tia'ane Wina'am one vu'ugid kum la. ¹⁰ O faaenn ti yeltoog titar line a ku'um la ni, ka ti mi' ye o na lem faaenn ti, ka mor ti'ir o sa'an ye o na lem faaenn ti ya'as. ¹¹ Ka yanam me sunji ti n sos Wina'am tisi ti la. Wina'am na di'e ya sosug la bedego ka tisi ti yelsum. Dinzugo nidib bedego na pu'us Wina'am bareka on niñ si'el tisi ti la zug.

Bun line ke ka Paul tiak o suer la yela

¹² Tinam nwe'ed nyoo'og ne'enja yela bozugo ti potenda dit kaset ye ti nyanje gban'e ti menj dunia nwa ni. Line gaad li wusa ane tinam ne yanam soogin. Li yi ne Wina'am a su'um nyain ne yelsida daan la yela. Li ane Wina'am popielim zug ka ka'ane ninsaalib ya'am ka ti be ala laa. ¹³ Ti yiti sobidi lin ma'aa ka ya na nyanje karem ka gban'e li gbin. ¹⁴ Ya daa gban'e lin ka ti daa niñ la gbin ka pu gban'e li wusa su'unja. Ka m mor ti'ir ye ya na gban'e lin ka ti sob la su'unja ye Yesu Kiristo ken daar la ka yanam na nwe'e nyoo'og tinam yela wuu tinam na nwe'e nyoo'og yanam yela si'em la.

¹⁵ M daa mi' ne'e su'unja ka linzug ka m daa gban'e ye m na kena kaae ya yiiga ye ya di nyood noor ayi. ¹⁶ M daa gban'e ye m na keenn ya sa'an na ka nyaan gaad keñ Masedonia teñin, ka m

ya'a ti lebid na ka na len kaae ya ka ya na sunji m ka m gaadi ken Juuda teñin. ¹⁷ Ya ten'es ye m gban'ar la ka'a su'uña bee? Ya ten'es ye m dolne ninsaalib boodim n gban'e ye m niŋ si'el ka bood ye m kpanbi siak ye eenn ne ayei nee?

¹⁸ Wina'am ane yelsida sob, ala men ka li a sida ye tiname yeti ya si'el la ka'ane ye ti kpanbidi siakid ye eenn ne ayei nee. ¹⁹ Yesu Kiristo one a Wina'am Biig ka mam, Paul ne Timoti ne Silvanus daa mool o yela ya sa'an la, pu mor bi'esugo. Li ane eenn o sa'an saja wusa. ²⁰ Li yine Yesu Kiristo ni na ka Wina'am siak ye eenn, ye o na niŋ lin ka o zi'el noor li yela la wusa. Ka linzug ka ti pu'usug poogin ka li yine Yesu Kiristo ni ka ti yel ye ami, ka tisid Wina'am na'asi. ²¹ Li ane Wina'am ket ka ti zi'e kiŋ kin Kiristo sa'an tinam la'am ne yanam, ka ganji ti ye ti tum o tuuma, ²² ka nok o zanbin zanbili ti ka li pa'al ye one so'e ti ka tisi ti o Siig Sunj n ke ka ti mi' su'uña ye o na ti tisi ti o piini wusa.

²³ Wina'am aa m kaset sob ye man pu leb Korint la, m faann ya yak. ²⁴ Ti pu mood ye ti yeli ya ne mugusug line nar ye ya siak laa; ka ya yadda ninjir dol suer su'uña. Ti tum ne taaba ye ya nye sumalisim.

2

¹ M daa gban'e ye m ku lem kena kaae yaa n ke ka ya sunf sa'am. ² Ka m ya'a ket ka ya sunf sa'amid, ano'one be na tisi m sumalisim? So'o kae', asee yanam bane ka m ke ka ya sunf sa'am la. ³ M daa pu bood ye nimbane naan tisini m sumalisim la keen ka m moren susa'aña, ka

linzug ka m daa sob gbauŋ kan la wala. M mi' ya su'uŋa ka mi' ye mam ya'a mor sumalisim, yanam me na mor,⁴ ka daa sob tisidi ya ka mor susa'anŋ ne daamug m sunfin bedego, ka li ke ka m kaas, ka li ka'a ye m bood ye m ke ka ya sunf sa'am, ka ane ye m ke ka ya baŋ man noŋi ya si'em bedego.

Lin nar ka ba di so' suguru si'em la yela

⁵ Nid yinni ya soogin ya'a daa ke ka so' sunf sa'am, li ka'ane ye o sa'ame man sunfo, amaa o sa'am ne yanam sunf bi'ela. M pu bood ye m yel ye o sa'am ne ya sunf bedegoo.⁶ Saansug kan ka ya bedego tis on daana la, zemiseya.⁷ Nannanna li nar ka ya di o suguru ka kpe'eŋ o sunf, ka li da ke ka o sunf sa'am bedego ka o sa'am.⁸ M belimi ya ye ya ke ka o lem baŋ ye ya sid noŋ o.⁹ M daa sob gbauŋ kaŋa ne' zug ye m kpansi ya gos ye ya yiti siak man yeti ya si'el la.¹⁰ Ya ya'a di so' suguru, mam me na di o daana suguru men. Tuumbe'ed si'a ya'a daa be ka zabi mam ka li ane man na dii li suguru, m niŋi li Kiristo tuon yanam zug¹¹ ye Sutaana da nyane tii. Ti mi' on bood ye o niŋ si'el la.

Paul susa'anŋ Troas teŋin la yela

¹² Man daa paae Troas teŋin ye m mool Kiristo labasuŋ la, ka nye ka Zugsob la pun ti'eb suesunŋ digil.¹³ Ka m sunf pu malisa man pu nye m ba'abiig Titus anina la zug. Ka dinzug ka m kees nidib la ka gaadi keŋ Masedonia teŋin.

Tinam ket ka nidib baŋ Kiristo ya'an la yela

¹⁴ M pu'us Wina'am bareka. Tiname a yinni ne Kiristo la, ka Wina'am yiti dolisidi ti ka li wenne ti la'asne n tuunl taaba ka doli Kiristo ken, n pa'al ye o di ya'an n nyaj si'el wusa. Wina'am noki ti n ke ka nidib wusa banj Kiristo yela. Ka ti wenne nyuug line malis ka yadig zin'is wusa, ¹⁵ ka wenne tudaare ka Kiristo nyu'e li tis Wina'am, ka nimbane nye faangir la ne bane bodig la na wumi li nyuug. ¹⁶ Bane bodig la sa'an li wenne nyuug be'ed line a ku'um n tisi ba. Amaa li wenne nyuug su'um line a nyovur n tis bane nye faangir la. Ano'on nar ne yel kaña? ¹⁷ Nidib bedego mool Wina'am labaar wuu bane kuosid la'ad dine ka'a su'um ka bood ligidi bedego la. Tinam ka' ala. Amaa Wina'am tumi ti la zug ka ti pian'ad Wina'am tuon n a yinni ne Kiristo.

3

Ti tuuma line dol Wina'am Siig Suŋ la yela

¹ Ya ten'es ye ti lem pin'ili pian'ad tinam a su'um la yela bee? Ka ten'es ye ti wenne ninsieba ka bood gbana line na pa'ali tinam a su'um si'em la yela ye ti tisi ya bee? Ka bood ye ya sob gbaunj kan la buudi ye ti tis ninsiebaa? ² Yanam men wenne gbaunj kaña ne. Ka nidib wusa nyanye nyee li ka karemi li. Ka ti nonji ya bedego. ³ Li nie paalo ye Kiristo menj sob gbaunj kaña la ye ti tolisi li. Ka o pu nok si'el sob kuglamir zugo, ka lee nok Wina'am one voe la Siig Suŋ n sob ninsaalib sunfin.

⁴ Ti mi' ye Wina'am niŋid ala, ka ti mi'ilim yit Yesu Kiristo ni na. ⁵ Ka si'el kae' ti ni n ke ka ti

tun'e yel ye ti nar ye ti tum tuumkaajaa. Li ane Wina'am ke ka li nar ye ti tumi li, ⁶ ka me nar ye ti tum nonaar paal tuuma la. Nonaar paal la ka'ane wada kan ka ba sobe, ka lee yine Wina'am Siig Suŋ ni na. Ka wada dine sob la dolne ku'um, ka Siig Suŋ la tisid nyovur.

⁷ Wina'am da tis wada line ta'asid ku'um ka o da kpi'a li sobir kuglamir zug la, ka o na'am pipilim nie nyain li tisibin la. Ka Moses nindaa pelig ka nyeen pil pil, ka Israel dim pu nyanje gosi lii, la'am ne pipilim la da sied la. Wada line ta'asid ku'um la sadigim da mor pipilim anwa la, ⁸ labasuŋ line tisidi Wina'am Siig Suŋ la ku mor pipilim n gaad ala bee? ⁹ Ka wada line ke ka nidib li kumin la ya'a da mor pipilim, labasuŋ line ke ka ti a popielim dim Wina'am tuon la ku peligi gaad ala bee? ¹⁰ Sida, pipilim line be nannanna nwa gaad pipilim line da be la bedego, ka dinzug ka pipilim line da be la lieb zaalim. ¹¹ Line ku ya'as naar la ya'a da mor pipilim, line be nannanna nwa ka ku naae laa, ku mor pipilim bedego n gaad ala bee?

¹² Tiname mor ti'ir kaŋa la zug, ka ti sunf kpi'em, ¹³ ka ti pu wenne Moses one da nok pien lus o nindaa ye Israel dim da nyee o nindaa pipilim line sied la naare. ¹⁴ Ka Israel dim la me mor ya'am lik. Ka saŋkan la n ti paae zina, ka ba ya'a karem nonaakudug gbaŋ la, li wenne pien la nan kpelim be, ka ba pu gban'ed ban karem si'el la gbin ne. Kiristo ni ma'aa, ka pien la na bodig. ¹⁵ Sida, saŋkan la n ti paae zina, ba ya'a karem Moses gbaŋ la, pien la nan kpelim ligil ne ba ya'am. ¹⁶ Ka so' ya'a bas ka dol Zugsob

la, pien la na bodig o ni. ¹⁷ Ka Zugsob on ka ba dol la ane Wina'am Siig Sunj. Ka Zugsob Siig Sunj la be si'el la, yolisim me be anina. ¹⁸ Pien pu ligil tinam bane wusa dol Zugsob la nindaase. Ka Zugsob la na'am pipilim nie ti ni, ka tiakedi ti ye ti wenne on a si'em la. Ka o na'am pipilim bee ti ni n nobugid bedego bedego. Ka li wusa yi ne Zugsob one a Siig Sunj la ni na.

4

¹ Wina'am zoti ti nimbaanlig ka tisidi ti tumkaña, ka dinzug ka ti pu sin'igida. ² Ti zan'asne ye ti dol nyan ne yelsua'ada tuuma wusa, ka me pu ma'ad nidibaa, bee tiaked Wina'am pian'ad ye li dol ziri sueyaa, ka lee pian'ad yelsida paalo ni, ka niñidi li Wina'am tuon, ka ke ka nidib ya'am line mi' su'um ne be'ed la banj ye ti niñid line a su'um. ³ Labasunj line ka ti moon la ya'a sua'ane, ka li a wuu pien ligili li, li sua'ane bane bodig la sa'an ma'aa. ⁴ Sutaana one so'e dunia nwa la ke ka bane pu niñ Wina'am yadda la ya'am a lik, ka ba ku nyanje banj labasunj Kiristo na'am yela laa, one a wuu Wina'am a si'em wusa la. ⁵ Ti pu mooni ti meñ yelaa, ka lee moon ye Yesu Kiristo a Zugsob, ka ye tinam tumi tisidi ya Yesu zug. ⁶ Wina'am da yel ye, kel ka li nie nyain likin. Ka li ane one ke ka li a nyain ti sunfin n ke ka ti banj Wina'am na'am pipilim line ka ti nye Kiristo sa'an la su'uña.

*Tinam ka' pañ la pa'al Wina'am pañ a si'em la
yela*

⁷ Ka banjir kaŋa la wenne si'el line ligidi zu'e bedego, ka ba sua'a li dukin. Ka tinam wenne duk la, ye li pa'al ye paŋtita'ar line ka li mor la ka'a tinam dine, ka lee ane Wina'am bun. ⁸ Ti nyet daamug si'el wusa ni ka ti sunf pu sa'amida, ne yelpakir ka pu basi ka kpelim mor poten'er ye ti na yii li ni, ⁹ ka nyet namisug ka Zugsob la pu basidi tii, ne demis ka ti pu kpii, ¹⁰ ka yiti nyet namisug ti ningbina ni wuu Yesu da kpi si'em la ye nidib na nye o nyovur ti ningbina ni. ¹¹ Ti vum saŋa wusa ka ti yiti nyet namisug line zemis ne kum Yesu zug, ye nidib na nye o nyovur ti ningbina line na kpi la ni. ¹² Aa to, ku'um tumi ti sa'an, amaa vum tumi yanam sa'an.

¹³ Li sob Wina'am gbaunjin ye so' yel ye, "Man niŋ Wina'am yadda la zug ka m pian'ad." Tinam meŋ niŋ Wina'am yadda wuu on niŋ si'em la ka ti yadda niŋir zug ka ti me pian'ad. ¹⁴ Ka mi' ye Wina'am one vu'ugi ti Zugsob Yesu kumin la, me na vu'ug tinam meŋ ne o, ka la'ase ti ne yanam n more ti keŋ o tuon. ¹⁵ Li wusa ane yanam su'um nyeeb zug. Ka Wina'am popielim yadigid ka nidib nyee li ka paasid, ka ala ka ba bareka pu'usug la me paasid n tisid Wina'am na'asi.

¹⁶ Dinzugo, ti pu sin'igida. Hale la'am ne ti ninsaal ningbina sa'amid la, Wina'am ket ka ti meŋ nyet vumpaal ti sunfin beog beog. ¹⁷ Namisug line ka ti nyet la ane bi'ela ka na gaad, ka lee ke ka ti na nye na'asi tit'aar line ka'a naare, ka gati ti namisug la bedego, ka ti ku nyanye maki li ne ti namisug laa. ¹⁸ Ti nokti ti sunf n lo ne bun lin ka ti pu nyetaa, ka ka' ne bun lin

ka ti nyeta. Bun lin ka ti nyet la ku ya'as naare, ka lin ka ti pu nyet la na be yuma ka li ka' naare.

5

Ti arazana ni ningbina la yela

¹ Ti ningbina wenne fudoog ne. Ka ti mi' ye li ya'a ti sa'am ti na mor ningbin si'a arazana ni ka li wenne doog. Ka li ane Wina'am mee li, ka ka' ninsaaliba. Ka li na be yuma ka li ka' naare.

² Ti mor susa'an dunia nwa ni ka bood ne ti sunf wusa ye Wina'am na noki ti arazana ningbiŋ la n yeeli ti wuu fuug ne. ³ Bozugo ti ya'a ye' arazana fuug la ti ku ken bi'el la. ⁴ Tiname be ti dunia ningbinin la, ka ti mor daamug ti sunfin ka si'imi li zug. Li ka'ane ye ti pu bood ye ti mor ti dunia ningbiŋ laa, ka ane ye ti bood ye Wina'am noki ti arazana ningbiŋ la n yeeli ti bozugo vum na nyaŋ ningbiŋ line na kpi la. ⁵ Li ane Wina'am ti'ebi ti ye ti nye tiaker kaŋa, ka tisi ti o Siig Sun̄ ye li pa'al ye ti na di'e on ye o tisi ti si'el la wusa.

⁶ Dinzugo ti yiti mor sukpi'eun̄ bedego, ka mi' ye ti ya'a be ti dunia ningbinin, ti ka' Zugsob sa'an arazana nii. ⁷ Ka li ka'ane tiname nyet o la ke ka ti dol oo, ka ane ti yadda ninjir yela. ⁸ Ti mor sukpi'eun̄ bedego ka na boodin ye ti basin ti dunia ningbiŋ la ka moren ti arazana ningbiŋ la n be Zugsob sa'an. ⁹ Aa to, ti ya'a be arazana ni bee ti dunia ningbinin ti bood bedego ye ti ma'ae Zugsob la sunf. ¹⁰ Li nar ka ti wusa na zi'e Kiristo tuon ka on na kadi ti saria, ka na tis on mekama on nar ne o di'e si'em la. Ka li ya'a a su'um bee be'ed, li dolne on tum si'em dunia nwa ni.

Tiname voe ye ti na'as Wina'am la yela

¹¹ Dinzugo tiname zot Zugsob la dabiem ne ti sunf wusa la zug ka ti mood ye ti ke ka nidib siak Wina'am. O mi' tinam a si'em su'unja. Ka m mor poten'er ye yanam me mi' ya sunfin tinam a si'em la. ¹² Ti pu lem mood ye ti yeli ya tinam su'um yela ya'asa. Ti lee mood ye ti ke ka ya mor si'el na nwe'e nyo'og ti yela. Ka ya mor si'el na yel nimbane nwe'ed nyo'og ban a si'em ka nidib nyeti li paalo la, ka ka'a ban a si'em ba sunfinee. ¹³ Ti niñir ya'a a wuu geenmis tuuma, li ane Wina'am yela. Ka ti ya'a pu geenm li ane yanam menj zug. ¹⁴ Kiristo nonjir so'e ti ka ti banj su'unja ye dau yinni da kpi tis nidib wusa, ka dinzug ka nidib wusa da la'am kpi ne o. ¹⁵ Ka me banj ye o da kpi tisi ba ye bane mor vumpaal o zug la ku lem voe ye ba niñ ba menj boodim, ka lee voe ye ba niñ on, one kpi ka vu'ug kumin n tisi ba la boodim.

Wina'am ke ka ti tiake a nimpaala la yela

¹⁶ Tiname ten'es nidib a si'em la, pu len dolne ti ninsaalib potendaa. Hale la'am ne tinam daa ten'es Kiristo a si'em la da dolne ti ninsaalib potenda la, ti pu len niñid alaa. ¹⁷ So' ya'a a yinni ne Kiristo, Wina'am maal o ka o a nimpaal. Ka o boodim kudug la gaadeya, ka o yu'un mor boodim paal. ¹⁸ Wina'am niñi li wusa ka naali ti ne o menj, ka li yine Kiristo ni na, ka tisi ti tuuma ye ti ke ka nidib me naal ne o. ¹⁹ Ti labaar ane ye Wina'am da be Kiristo ni ka da naal dunia dim ne o menj ka yiisi ti tuumbe'edi bas, ka gu'uli ti o naaluñ labaar la.

Tinam di'e Kiristo zin'ig n tum si'em la yela

²⁰ Dinzug ka ti zi'e Kiristo zi'a n pian'ad. Ka Wina'am belim nidib, ka li yine tinam sa'an. Ti zi'e Kiristo zi'a ka belimi ya ye ya naal noor ne Wina'am. ²¹ Kiristo pu mor tuumbe'ede. Ka Wina'am da ke ka o di'e ti tuumbe'ed zan'asa ye tinam lieb yinni ne o la, ka ti na di'e Wina'am popielim.

6

¹ Tiname tum ne taaba Wina'am ni la, ti belimi ya ye yanam bane di'e Wina'am popielim piini la da ke ka li a zaalim ya sa'ane. ² Bozugo Wina'am da yel o gbaunjin ye,

“Saŋkan ka m siak ye m tisi ya m yelsum la,
ka m wumi ya sosug.

Ka faangir daar la ka m suŋi ya.”

M na yeli ya ye saŋja kan ka Wina'am siak ye o tisi ya o yelsum la ane nannanna nwa, ka faangir daar la a zina.

³ Ti pu niŋid si'el line na vi'i so' suer ka ba luu, ka so' da nye taali ti tuuma nii. ⁴ Ka lin wusa ka ti nyet la pa'al ye ti ane nimbane tum Wina'am tuuma su'uŋja. Ti daa nyet daamug ne fara ne yeltood. ⁵ Ka ba daa bu'udi ti ka loodi ti sarega ni. Ka nidib bedego giliŋti n kisi ti. Ka ti daa tum tuumkpi'ema bedego, ka daa pu gbiſida. Ka ko'om daa more ti. Ti daa modig bama ni wusa.

⁶ Ti niŋir wusa a nyain. Ka lin ne ti mi'ilim ne ti modigir ne ti yelsum ne Wina'am Siig Suŋ ne ti sida nonjilim ⁷ ne ti sida pian'ad ne Wina'am paŋ la wusa pa'al ye ti ane nimbane tum o tuuma su'uŋja. Ti mor popielim wuu zaba la'ad line be

datiuŋ ne dagobug,⁸ ka nyet na'asi ne nyan ne tu'ud ne zun'or. Ba ninjidi ti wuu dama'anam ka ti lee a sida dim,⁹ ka ninjidi ti wuu ba zi'i tii amaa nidib bedego mi'i ti, ka ninjidi ti wuu ti kpine ka ti lee mor nyovur, ka namisidi ti ka ti lee pu kpii.¹⁰ Ka ti mor susa'an ka me yiti mor sumalisim, ka a nojdim ka lee ke ka nidib bedego di'ed yelsum bedego, ka pu mor si'el dunia nwa nii, ka lee mor si'el wusa Wina'am tuon.

¹¹ M zuasuma bane be Korint teñine, ti pie ti poog n pian'ad, ka noŋi ya ne ti sunf bedego.¹² Tiname noŋi ya si'em la ka' bi'elaa. Ka li ane yanam noŋilim pu zu'e tinam sa'anee. ¹³ M pian'adi ya wuu ya ane m biis, ye ya me noŋi ti ne ya sunf wusa wuu tiname noŋi ya si'em la.

Noor yinni ne bada dim sa'alug la yela

¹⁴ Da mor noor yinni ne bane ka' yadda niŋidib la ye ya niŋ si'ela. Popielim ne be'ed ku nyanje la'as taabaa. Ka li ku nyau a lik ka a neesim sanja yinnii. ¹⁵ Ka Kiristo ne Sutaana ku nyanje siak taaba noore. Ka one a yadda niŋid ku nyanje mor noor yinni ne one ka' yadda niŋida. ¹⁶ Ka Wina'am pu'usug yir ku nyanje a yinni ne badaa. Tinam meŋ ane Wina'am one voe la yir. Li dolne Wina'am da yel o gbaunjin si'em la ye,
“M na bee ba soogin ka la'am ken ne ba.
M na aa ba Wina'am.

Ka ban na aa m nidib.”

¹⁷ Ka dinzug ka Zugsob Wina'am one mor paŋ n gaad si'el wusa la da yel o nidib ye,
“Yimi bane ka' m nidib la soogin,
ka baki ya meŋ ne ba.

Da si'is bun line a dian'ade,

ka m na di'e ya."

18 "M na aa ya Ba'
ka yanam me aa m biribis ne m bipumis."

7

¹ M zuanoŋa, noorzi'ela bama ane ti din. Dinzugo keli ka ti bas si'el wusa line ket ka ti ningbina ne ti siis a dian'ad la, ka lieb nyain. Keli ka ti na'as Wina'am ka ke ka ti aa o nidib ka a su'um nyain.

Paul n mor sumalisim ne Korint dim la yela

² Keli ka ya noŋilim ti sa'an nobug bedego. Ti pu tum so' be'ede, ka pu sa'am so' yadda ninjire, ka pu noki ti tuuma zug n di'e si'el so' sa'ane. ³ M pu bood ye m yeli ya ye ya tum be'ede; ka m deŋin yel ye tiname noŋi ya si'em la ane bedego. Ka li ya'a a ye ti kpine bee ti voe ti ku bas ti noor yinni laa. ⁴ M mi' ya poog su'uŋa ka mor nyeesim ya yela. Ti yeltood wusa poogin m mor sukpi'eun ne sumalisim bedego.

⁵ Hale ne tinam daa paae Masedonia teŋin la, ti daa pu nye vu'usum. Yeltood daa be zin'is wusa ka zaba me be. Ka ti meŋ mor dabiem ti sunfin. ⁶ Ka Wina'am one ket ka bane mor susa'an la nye kpe'enjir la daa ke ka Titus kena, ka ti sunf kpe'enj, ⁷ ka li ka'ane o ken la na ma'anee, amaa on daa yeli ti yaname daa kpe'enj o sunf si'em la. O yeli ti ye ya bood hale ye ya nyee m ka mor susa'an ne line daa niŋ la ye ka so' ya'a pian'a be'ed man yela, yanam yiti kpe'enj ya meŋ n lebis su'um man yela. Ka dinzug ka m sumalisim maligim paas bedego.

⁸ Hale la'am ne gbaunj kan ka m daa sob la daa sa'am ya sunya la, m sunf pu sa'am man sobi li laa. M nye ka m gbaunj la daa sa'am ya sunya, amaa li ane saŋa bi'ela. ⁹ Ka m mor sumalisim nannanna, ka li ka'ane man daa ke ka ya sunf sa'am la yelaa, ka ane ye ya susa'anj la daa ke ka ya tiake ya sueya la zug. Susa'anj kaŋa ane susa'anj lin ka Wina'am tisi ya, ka dinzug ka gbaunj kane ka ti daa sob la pu ke ka ya nye be'ede. ¹⁰ Susa'anj lin ka Wina'am tisid la ket ka nidib tiakedi ba sunya ka lin na ke ka ba nye faangir. Ka susa'anj ku be ne'enja nii. Ka dunia susa'anj dolne ku'um. ¹¹ Ya nye Wina'am n ke ka ya susa'anj dol suer si'a. Li daa ke ka ya ten'es line daa niŋi ya sa'an la yela ne nimmua, ka ke ka ya bood bedego ye ya pa'al ye ya ka' taal yelkaŋa nii, ka ke ka ya sunf due, ka ya zot dabiem, ka bood ne ya sunya wusa ye ya nyee m ka bood ye ya niŋ line a su'um, ka kpe'enji ya meŋ ye ya saans one tum tuumbe'ed kaŋa la. Ya pa'aleyä ye ya ka' taal yelkaŋa wusa nii.

¹² Hale ne man daa sobi ya si'em la, man daa pu sobi li one tum tuumbe'ed kaŋa bee on ka o maal be'ed tis o la zugo, ka lee sobi li ye li ke ka ya banj su'uŋa Wina'am tuon yaname nonji ti si'em bedego la. ¹³ Dinzugo ti nye sukpi'eunj ka me nye sumalisim bedego. Titus mor sumalisim yaname ke ka o susa'anj naae la zug. Ka lin ke ka ti sumalisim paas bedego. ¹⁴ M daa nwe'e nyo'og ya yela Titus sa'an ka ya me pu diis m nyane. Ti yiti pian'ad sida tisidi ya. Ka ala men tiname pian'ad si'el n nwe'ed nyo'og ne Titus la daa sid a sida. ¹⁵ Ka Titus tenr yaname wusa kpe'enji ya

meñ n siak m noor ka di'e o ne zotim si'em la.
 Ka dinzug ka o nonjilim ya sa'an nobugid bedego.
¹⁶ M mi' ye ya na niñ si'el wusa lin ka m yeti ya
 la. Ka dinzug ka m mor sumalisim.

8

Wina'am nidib n sunjid taaba si'em la yela

¹ Ti ba'abiise, ti bood ye ya banj Wina'am popielim tum si'el Wina'am nidib bane be Masedonia tenjin la sa'an. ² Ba daa nye makir bedego ba yeltood poogin ka o popielim la lee ke ka ba mor sumalisim bedego, ka sumalisim la ke ka ba nok ligidi bedego n tis ne ba sunf wusa ye ba sunj Wina'am nidib la'am ne ban daa a noj dim la.
³ M nyanje yeli ya ye ba daa tis ka li zemis ba panj tun'e si'em, hale ka li gaad ala. ⁴ Ka ba daa sosi ti bedego ne ba meñ boodim ye ti tisi ba suer ne yelsum ye ba la'am sunj Wina'am nidib sieba la. ⁵ Ka daa niñ ka li gaad tiname ten'es si'em la. Ka yiiga ba daa zañi ba meñ tis Zugsob la la'am ne tinam men, ka li dolne Wina'am boodim. ⁶ Dinzugo ti kpe'enj Titus one pin'il ligidi la'asug tuuma ya sa'an la ye o sunj ya ka ya naae popiel tuumkaña la. ⁷ Ya mor yelsum bedego ya zut, ka niñ Kiristo yadda bedego ka tun'e pian' Wina'am yela su'unja ka mor Wina'am mi'ilim bedego ka tia' ye ya sunj nidib ka noji ti bedego. Kpe'enjimi ya meñ n me tum popiel tuumkaña bedego men.

⁸ M pu yet nwa ne m paña. Amaa m zañ ne ninsieba n tum si'el la ye m maki banj ya sida nonjilim zem si'em. ⁹ Ya mi' ti Zugsob Yesu Kiristo

popielim a si'em. Hale la'am ne on daa a yelsum wusa daan la, o da lieb noj daan yanam su'um nyeeb zug. Ka li ane on lieb noj daan la ke ka yanam lieb yelsum dim.

¹⁰ M ye m yeli ya man ten'es yelkaña si'em. Ye, li a su'um ka ya yu'un naae tuumkan ka ya daa pin'ili tum yuum sa la. Ya daa bood bedego ye ya pin'ili li. ¹¹ Ka li a su'um ka ya me bood nannanna ye ya naae li, ka li zemisi ya pin'ilugin boodim la. Keli ka ya tisib la zemis yaname mor si'em. ¹² So' ya'a mor boodim ye o tis piini, Wina'am di'ed o piini si'em la dolne one na tis ka li zemis on mor si'em, ka ka'ane one pu mor si'em laa.

¹³ Ti boodim ka'a ye ti yiis sieba ba namisugin ka li lebig pakir tisi yaa. Amaa li su'um ye li zem taaba. ¹⁴ Ka yaname mor bedego nannanna la, sunjim bane a noj dim la. Ban me na ti mor bedego ka sunji ya, ya boodim sanja. Ka anwa ka ya wusa na zem taaba. ¹⁵ Li dolne lin da sob Wina'am gbauñin si'em la ye,
“Ninkane vaae bedego la pu mor ka li zu'e galise. Ka niŋkane vaae bi'ela la pu mor ka li pood galise.”

¹⁶ Ti pu'us Wina'am bareka one ke ka Titus mor poten'er ye o sunji ya wuu tiname mor poten'er si'em la. ¹⁷ O daa siaki ti kpe'enir la ka me daa mor poten'er ye o sunji ya, ka gban'e ne o mej boodim ye o keenn ya sa'an na. ¹⁸ Ka ti ye ti tum ti ba'abiig so' ye on ne Titus kena. O ane on ka Wina'am nidib wusa na'asid o on tum si'em ka moon labasun la zug. ¹⁹ Ka la'am ne ne', ba me ganj o ye o giligid ne tinam ka sunjidi ti ne

popielim tuumkaña. Ti tum popielim tuumkaña ye ti tis Wina'am na'asi, ka sid pa'al ye ti bood ye ti suŋ. ²⁰ Ti gu'usidi ti menj ye so' da pian' be'ed tinam niŋ si'el ne piintita'ar kaña la yelaa, ²¹ ka bood ye ti niŋ line a su'um Wina'am tuon ne ninsaalib sa'an men.

²² Ka ti ye ti tum ti ba'abiig so' ya'as ne ba. Ti daa nye on tum si'em saja bedego ka banj ye o tia' ye o suŋ. Ka nannanna o mor poten'er bedego ye o sunji ya, on mi' su'unja ye ya na niŋ tiname yeli ya si'em la zug. ²³ Ka li ya'a aa ti ba'abiis bane ye ba dol o la yela, ba ane bane ka Wina'am nidib tum la, ka ke ka Kiristo nyet na'asi. ²⁴ Pa'alimini ba ya noŋilim, ka Wina'am nidib nye ka banj li, ka me banj ye tinam yiti nwe'ed nyo'og ya yela la a sida.

9

¹ Li pu len nar ka m sobi yeli ya piini lin ka ba tisid Wina'am nidib yelaa. ² M mi' ye ya mor poten'er ye ya suŋ, ka nwe'ed nyo'og ne Masedonia nidib ya yela, n yeli ba ye Wina'am nidib bane be Akaia teñin la ti'eb ye ba sun yuum sa. Ka yanam mor poten'er ye ya suŋ la kpe'enji ba bedego sa. ³ Ka m ye m tum ti ba'abiis bama ye lin ka m nwe'ed nyo'og ya yela yelkaña nwa ni la ku a pian'ad ma'anee, ka lee a sida, ka ya sid ti'eb ne ya piini la wuu man yel si'em la. ⁴ Ka li ya'a ka' alaa ka Masedonia dim sieba ya'a doli m ka nye ka ya pu ti'ebe, nyan na dii ti bedego, ka m pu len yet yanam yelaa. Nyan na dii ti tiname

daa ten'es ye ya na ti'eb ne ya piini la zug. ⁵ Ka dinzug ka m gos ka li nar ka m kpe'en ti ba'abii bama ye ba gaad tuon ka deñim ti'eb piini kan ka ya zi'el noor ye ya tis la. Ka ala ka m ya'a ti paa na, ya na pun ti'eb ne ya piini la. Ka li na pa'al ye ya tisidne ne ya boodim ka ka'ane ne mugusugo.

⁶ Ten'esimi ne'. Niŋkane but bielim bi'ela ya'a ti bun, o ku nye bedegoo. Amaa one but bedego me ya'a ti bun, o na nye bedego. ⁷ Keli ka ya so' mekama niŋ wuu on gban'e si'em la, ka ka'ane susa'an bee so' mugusidi yaa. Wina'am noŋ one tisid piini ne sumalisim, ⁸ ka na nyanje tisi ya ka li gaad yaname bood si'em. Ka ya na yiti mor yanam meŋi bood si'em la wusa, ka na nyanje tis piini ye ya suŋ tuumsuma wusa. ⁹ Li dolne lin da sob Wina'am gbaŋin popielnam yela si'em la ye,

“O nok piini bedego tis noŋdim,
ka o popielim la na be yuma ka li ka' naare.”

¹⁰ Wina'am one tisid bane but la bielim ka tisid diib ye ti di la, na tisi ya yelsum ka li zemisi ya boodim ka ke ka li nobug, ka me ke ka yanam mor si'el na tis la nobug. ¹¹ Ka ya na yiti mor bedego bedego n na tis nidib. Ka ya piini lin ka ti tolisid la, na ke ka nidib bedego pu'usid Wina'am bareka, ka li na yine tinam sa'an na.

¹² Suŋir kan ka ya tisid Wina'am nidib la pu suŋidi ban ma'ane, amaa li me ket ka nidib bedego pu'usid Wina'am bareka. ¹³ Ka sunjir kaŋa pa'an yanam a si'em ka ke ka nidib nyet ka ya siaki dol Kiristo labasun la. Dinzug ka ba na zun'e Wina'am ka pu'us o bareka yaname

mor noor yinni ne ba n tisidi ba piintita'ar la, ka me mor noor yinni ne Wina'am nidib wusa la. ¹⁴ Wina'am n tisi ya yelsumtita'ar la zug ka ba na nonji ya bedego ka sos Wina'am tisi ya. ¹⁵ Keli ka ti pu'us Wina'am bareka o piintita'ar line gati ti pian'ad ben la.

10

Paul lebisug bane pu bood o la yela

¹ Man Paul, one ka ya yel ye m ya'a bee ya sa'an m a dabieug, ka m ya'a ka'a ya sa'ane m mor sukpi'euj n pian'adi ya yela la, belimidi ya ne Kiristo sumbugusum, ² ka sosidi ya ye m ya'a ti kena, li ku nar ka m pian'ad ne sukpi'euj. M mi' ye m na nyanye mor sukpi'euj n sa'al bane yel ye ti tum ne ka li dolne ti ninsaalib boodim la. ³ Hale ne tinam be dunia ni la ti pu nwe'ed tanp wenne dunia nidibi ninjid si'em laa. ⁴ Lin ka ti more zabid la ka'ane dunia dine, ka lee more Wina'am paŋ ka sa'amid line mor paŋ wusa. ⁵ Ka sa'amid ziri ten'es be'ed dim ne bane du'osid ba menj ne Wina'am banjir yela la. Ka ti nyany poten'er be'ed wusa ka ba siak a Kiristo din. ⁶ Ka ti ya'a keen ya sa'an na, ka ya pa'ali ti ye ya sid siak Wina'am noor, tiname tia' ye ti saans one pu siak Wina'am noor la.

⁷ Gosimi lin ka ya nyet la ka kpansi ba. So' ya'a be ka ten'es ye o a Kiristo nid, on ten'esim o menj yela ye on a Kiristo nid la tinam me ane ala. ⁸ M nwe'ed nyo'og ne paŋ kan ka Wina'am tisi ti la yela, line a ye ti kpe'enji ya, ka ka' ye ti sa'ami yaa. Hale ne man nwe'e nyo'og ka li

gaad lin nar si'em la, m ku di nyan ne li yelaa.
⁹ M pu bood ye m niŋ ka li a wuu m bood ye m kpen'esi ya dabiem ne m gbana laa. ¹⁰ Sieba yet ye, "O gbana la kpi'emne ka tebis hale. Amaa o ya'a bee ti sa'an o mor dabiem ka o pian'ad ka'a gbin ne." ¹¹ Niŋkan daana baŋim ye lin ka ti yet gbana ni la, ti ya'a keenn ya sa'an na, ala ka ti me na niŋ.

¹² Ti ku yel ye ti a su'um wuu bane ten'es ye ba a su'um hale la, ka maki ti meŋ ne baa. Ba meŋ boodim gban'e line a su'um ye ba niŋ, ka ba maki ba meŋ ne ban gban'e si'em la, ka me maki ba meŋ ne ba taaba. Linzug ba ka'a ya'am. ¹³ Ka ti ku nwe'e nyo'og ka li gaad Wina'am tisi ti si'em la benne, ka lee na nwe'e nyo'og n zemis tuumkan ka o tisi ti la ben. Ka ti tuuma ya sa'an la zemis on tisi ti la ben. ¹⁴ Ka lin sadigim a sida la, tiname daa a yiiga dim n keenn ya sa'an na n mor Kiristo labasun na la, ti daa pu gaadi one tisi ti si'el la ben ne. ¹⁵ Dinzugo ti pu nwe'ed nyo'og ne tuumbane ka sieba tum laa, line gaad Wina'am tisi ti si'em ben laa, ka lee mor poten'er ye ya yadda ninjir Wina'am ni na nobug ka ti na nyane tum ya sa'an ka li gaad tinam daa yiti tum si'em ya sa'an la, ka li kpelim zemis ne Wina'am tisi ti si'em la ben. ¹⁶ Ka ti yu'un na mool labasun la teens bane be ya tuon la ni, ka ku nwe'e nyo'og ne tuumkan ka so' deŋim tum o so'olim kan ka Wina'am tis o ye o tum la nii. ¹⁷ Li dolne lin da sob Wina'am gbaunjin si'em ye, "One bood ye o nwe'e nyo'og on nwe'em nyo'og ne lin ka Zugsob la niŋ la." ¹⁸ Li ka'ane niŋkane yel o meŋ

su'um yela la a ninsuŋo, amaa li ane niŋkane ka Wina'am yel o su'um yela la a ninsuŋ.

11

Paul ne ziri Tumtumnib la yela

¹ M mor ti'ir ye ya na di suguru ne m yalimis la bi'ela, amaa ya pun di suguru ne li. ² M nyuune ya yela wuu Wina'ami nyuune ya yela si'em la, li wenne dau one gur po'a'eliŋ one zi' dau la, ka ti ke ka o kul sid. Ka yanam wenne po'a'eliŋ la, ka o sid la me wenne Kiristo ne. ³ M zot dabiem ye ya potenda na tiak ka ya bas ka ku tia' ye ya dol Kiristo su'uŋa ne ya sunf yinnii, ka wenne Eve one ka waaf la da ma' o ne o ya'ambe'ed la. ⁴ Ka so' ya'a keenn ya sa'an na ka moon Yesu so' yela, ka li ka' Yesu one ka ti mool la yelaa, bee ya di'e siig kane be li kon' ne line ka ya pun di'e la, bee ya di'e labasuŋ line be li kon' ne line ka ya siak la, ya na yiti modig ka di suguru ne ba. ⁵ M pu ten'es ye m ane nya'aŋ nid ne Tumtumnib bane ka ya ten'es ye ba a su'um galis laa. ⁶ Hale ne man pu zamis nomi'ilim pian'ad la, m lee mor banjir. Ti yele ya nyain si'el wusa poogin.

⁷ M daa mool Wina'am labasuŋ la ya sa'an, ka daa pu ke ka ya yo si'ela, ka sie m meŋ ye yanam lee du. Ya ten'es ye man daa tum si'el la, a be'ed n tisi ya bee? ⁸ M daa di'e ligidi Wina'am nidib sieba sa'an ye m sunji m meŋ ka lee tum tisi ya. ⁹ Ka man daa be ya sa'an ka m boodim a si'em wusa, m daa pu daami yaa. Amaa li daa ane ti ba'abiis bane yi Masedonia ni la daa tis man bood si'el wusa. Man daa pu daami ya si'el ni la,

m na kpelim a ala ne dabisbane be tuon la. ¹⁰ Li a sida ye m mi' Kiristo yelsida ka doli li. Ala li me a sida ye so' ku ke ka m sin m noor Akaia teensin nyo'og nwe'eb kaña yelaa. ¹¹ Bo ka m yel anwaa? Man pu nonji ya la zug bee? Ayei. Wina'am mi' ye m nonji ya.

¹² M na kpelim niñ man niñid si'em la nannanna ye m ke ka ziri dim la ku nye suer n nwe'e nyo'og n yel ye ba tum wuu tiname tum si'em laa.

¹³ Nimbama nwa buudi ane nimbane ma'ad ye ba ane Tumtumnib, ka ma'adi ba tuuma yela ka tiake ba menj n tu'as wuu Tumtumnib bane ka Kiristo sid tum la. ¹⁴ Li ka' yelsaanja. Hale Sutaana tun'e tiak o menj n tu'as wuu malek sunj ne. ¹⁵ Dinzugo, Sutaana tumtumnib ya'a tiake ba menj n tu'as wuu nimbane tum popielim tuuma la, li ka' bunnyalimaa. Ba daar ya'a ti paae, ba na di'e line nare ba tuuma la a si'em.

Paul namisug la yela

¹⁶ M ye m yel din ka m pun yeli ya ye, so' da ten'es ye m ane zolugo. Amaa ya ya'a ten'es ye m sid ane zolug, yanam dimi m suguru wuu yaname yiti dit zolug suguru si'em la, ka m na nyanje nwe'e nyo'og bi'ela. ¹⁷ Man yel si'el nannanna la pu yit Zugsob sa'an naa. Ka li ya'a aa m nyo'og nwe'eb la ni, m pian'ad wuu zolug ne. ¹⁸ Ka nidib bedego sadigim nwe'e nyo'og ba dunia bun yela la, mam me na nwe'e nyo'og. ¹⁹ Yaname sadigim a ya'am dim bedego la, ya yiti dit suguru ne zon! ²⁰ So' ya'a tansi ya wuu ya ane ba yamis, bee di'e si'el ya sa'an yanam na'asidi ba la yela, bee more ya ba nu'usin, bee ziemi

ya, bee nwe'e ya tampian'as, ya yiti modig ka di suguru ne ba. ²¹ Line kpen'esi m nyan la ane ye ti daa tadigne, ka m me siake li.

Ka so' ya'a mor sukpi'euj na nwe'e nyo'og ne si'el yela, mam me mor sukpi'euj na nwe'e nyo'og li yela. M pian'ad ne wuu zolug ne. ²² Ba ya'a nwe'e nyo'og n yel ye ba ane Hibiru dim bee Israel dim bee Abraham yaas, man me tun'e lebis ye man me ane ba yinni. ²³ Ba ya'a yel ye ba ane Kiristo tumtumnib m tun'e lebis ye man a Kiristo tumtumsuŋ n gaadi ba. M pian'ad ne wuu one ka'a ya'am ne. Mam tum bedego n gaadi ban tum si'em la. Ka ba kpen'esi m sarega noor bedego n gaad bam kpen'esi ban si'em la. Ka ba fi'ebi m noor bedego n gaad bam fi'ebi ban si'em la. Ka saŋa bedego ka m pu lal ne ku'um. ²⁴ Noor anu ka Jew dim fi'eb man ne kpa'asa noor piistan' ne awai. ²⁵ Noor atan' ka Room dim bu'u m. Ka noor yinni ka nidib lob man ne kuga. Noor atan' ka m be aaruŋin ka li tua tampiins ka sa'am ateukun. Ka noor yinni ka m be ku'omin la dabis mum. ²⁶ M daa nye yeltood m goondim ni. Ku'om daa ye li di man, ka faandib ginji man ye ba faann m la'ad. Ka m Jew dim taaba ne bane ka'a Jew dim mo' ye ba sa'am man. Ka m nye yeltood ateuk poegin. Ka zam ba'abiis mo' ye ba sa'am man. ²⁷ M daa tum tuum kpi'ema. Ka noor bedego ka m pu gbisida. Ka ko'om ne ku'onuud daa gban'e m. Ka m pu nye diib bee gbeensir bee fuugi na pil waade. ²⁸ Line pa'as la, daa wusa m mor sunf zeeb ne Wina'am nidibi n be zin'ig wusa yela. ²⁹ So' ya'a pu kpi'em ne o Wina'am dolim la nii, li wenne mane pu kpi'ema.

Ka so' ya'a ke ka o tiraan tum tuumbe'ed, m sunf yiti sa'am ne one ke ka o ninj ala la.

³⁰ Li ya'a nar ye m nwe'e nyo'og, m na nwe'e nyo'og ne line pa'al m tadimis. ³¹ Wina'am one aa ti Zugsob Yesu saam ka o yu'ur nyet zun'or ka li ka' naar la, mi' ye m pu ma'ada. ³² Man daa be Damaskus tenjin la, ninj kane ka na'ab Aretus ke ka o so'e Damaskus la daa gu'ul nidib tenj la za'anoorin ye ba gban'e m. ³³ Ka sieba daa nok nwiig n lo peog ka ke ka m kpen' zin'i peogin la, ka ba noki li tud takoro ni sigisi m ka m zo.

12

Yelsua'ada line nie Paul sa'an la yela

¹ Li nar ka m nwe'e nyo'og, hale la'am ne nyo'og nwe'eb la ka' nyood laa. Ka m ye m pian' si'elnam line ka Zugsob la ke ka m nye ka li wenne zaansuŋ ne, ne yelsua'ada line ka o ke ka ba nie ka m banji ba. ² M mi' so' Kiristo ni, ka yuma piinanaasi line da gaad sa la, ka Wina'am da nok o du arazana ni agol. M zi' o sid da du ne, ne o ningbinaa, bee o zaansimne nyee lii, Wina'am ma'aa mi'. ³ Ka m mi' ye ninjkaŋa da du Wina'am sumalisim tenjin agol, ka lee zi' ye o sid da du ne, ne o ningbina bee o zaansimne nyee lii, Wina'am ma'aa mi'. ⁴ Ka dau la wum si'elnam anina, line ka o ku nyanye yel, ne line ka ninsaal pu mor suer na yel laa. ⁵ Ka man na nwe'e nyo'og dau kaŋa yela ka lee ku nwe'e nyo'og m menj yelaa. Asee bun line pa'al ye m ane tadim la yela ma'aa ka m na nwe'e nyo'og. ⁶ Ka m ya'a boodin ye m nwe'e nyo'og m naan ku

aan yalim, man pian'adin sida la zug. Ka m lee ku ninj lii, ka so' ti ten'es m su'um yela n gaad on nye ka m niŋ si'em ne on wum man yel si'em la.

⁷ Si'el be m ningbinin ka m laafe po'og, lin ket ka m pu nyaned nwe'ed nyo'og ne yelsua'ada titada line ka Wina'am nie m laa. Ka line zabidi m ninjin la yi ne Sutaana sa'an na n daamid m ye li ke ka m ku nyanje nwe' nyo'ogo. ⁸ Noor atan' ka m sos Zugsob ye o yiisimi li m sa'an. ⁹ Ka o lebisi m ye, "Man yelsum la siak uf, ka fun ka'a paŋ saŋsi'a la ka m pa'ane m paŋi zem si'em." Dinzug m mor sumalisim ka nwe'ed nyo'og ne man pu kpi'em la ye Kiristo paŋ na bee m sa'an. ¹⁰ M ya'a pu kpi'ema, bee nidib ya'a tu'ud m bee m ya'a nyet yeltood bee namisug bee daamug Kiristo zug, m mor sumalisim. Mam ka'a paŋ la, lin ket ka m mor Kiristo paŋ, ka linzug ka m mor sumalisim.

Paul n bood ye Korint dim nye yelsum la yela

¹¹ M niŋid wuu yalim ne. Ka li ane yaname ke ka m aa ala. Yanam naan pa'alin mam a su'um si'em. Hale baa m ya'a a zaalim, li ka' ye m pu a su'um n paae nimbane ka ya ten'es ye ba a Tumtumnib ka a su'um galis laa. ¹² M daa modigi ninj bunnyalima ne tuumtitada ya sa'an line pa'al ye m sid ane Kiristo Tumtum. ¹³ Ka ya di'e yelsum ka li zemis ne Wina'am nidib sieba n di'e si'em la. Yelsum kan ma'aa ka ya pu di'e ane ye, m pu ke ka m meŋ yela daami yaa. M belimi ya ye ya tisi m suguru m taal kaŋa yela.

¹⁴ Noor atan' daan nwa ka m ti'ebid ye m kena kaae ya. M noŋi ya ka bood ye ya me noŋi m, ka

pu bood ye m di'e ya ligidi, ka ku ke ka m yela daami yaa. Yanam wenne m biis ne. Ka li ka' ye biise na diisi ba saamnama, ka ane ye saamnami na diisi ba biis. ¹⁵ M na mor sumalisim ka nok m so'olim ne m meñ wusa n tis, ye m suni ya. Man noñi ya bedego la zugo, yanam na nonji man bi'ela bee?

¹⁶ Ya sieba yet ye, li a sida ye m yela pu daami yaa. Ka ye m lee more ya'am, ka nyane ya ne dama'am. ¹⁷ M daa pu ke ka nimbane ka m tumi ya sa'an la so' so' zami ya n di'e si'el ya sa'an n tisi ma. ¹⁸ M daa belim Titus ye o keenn ya sa'an na, ka ke ka ti ba'abiig so' la'am dol o. Titus daa pu zami ya n di'e si'ela. Bee m ma'anee? Ka mam ne Titus tum ne poten'er yinni, ka dol suer yinni.

¹⁹ Ya ten'es ye tinam yet ne'enja wusa la, ti mood ye ti pian' yiisi ti meñ ya sa'an bee? Ayei, ti pu ninjid alaa. Ti pian'ad gbaunjin nwa ne Wina'am tuon lin ka Kiristo bood ye ti pian' la. Ka li wusa ane ye ti suñ yanam bane aa ti ba'abinorja la. ²⁰ M zot dabiem ye m ya'a keenn ya sa'an na, m pa'ati nye ka ya pu wenne wuu man boodin ye ya aan si'em laa, ka ya me na nye ka mam meñ ku nin wuu yanam boodin ye m ninjin si'em la mene. Ka m pa'ati nye ka ya zabid ne taaba ka nyuun, ka ya sunf dued ne taaba, ka ya weligid ne taaba, ka sa'am ya taaba zut, ka keend taaba, ka ninjid yood yoodi, ka mor nyeesim. ²¹ M lem zot dabiem ye m ya'a lem kena Wina'am na diisi m nyan ya tuon, ka m sunf na sa'am ne ya sieba bane daa tum tuumbe'ed ka nam pu tiake ba sunya ne tuumbe'ed ne dian'ad

tuuma ne nya'amis line ka ba daa tum la yelaa.

13

Sa'alug ne pu'usug

¹ Lina paasid noor atan' daan ka m na kena kaae ya. "So' ya'a mor taal ne o tiraan ka li a antu'a, li nar ka on daana mor kasetib ayi bee atan'." ² M yet bane tum tuumbe'ed la ne bane kpelim la wusa ye, m ya'a kena m ku zo ya so' nimbaanliga. Man daa bee ya sa'an noor ayi daan ni la, m daa pun yeli ya ne'. Ka mam ka'a ya sa'an nannanna la, m na lem yeli ya ne' ya'as. ³ Yanam bood ye ya banj ye Kiristo tisi m suer ka m pian'ad ne' la, li ka'a ye o ko'onj paŋ ye o maali ya si'ela, amaa o mor paŋ hale ya ni. ⁴ Li a sida ye on da be dapuudir zug la o da ka'a paŋa, ka kpi. Ka li lee ane Wina'am paŋ la ke ka o voe. Ka tinam a yinni ne Kiristo la ti me ka'a paŋa, ka Wina'am paŋ la ke ka ti la'am voe ne Kiristo ka tum ne o paŋi ya sa'an.

⁵ Peligimini ya poog gos ye ya sid ninj Kiristo yadda. Kpansimini ya meŋ ka Kiristo be ya ni. Li ya'a ka'a alaa ya lu ne. ⁶ M mor poten'er ye ya na banj ye tinam ka' nimbane bas Wina'am dollim. ⁷ Ti sosid Wina'am ya zug ka ya da tum line a be'ede. Ka'a ye ti du'osidi ti meŋ tiname nyaŋ makir laa, amaa ye ya maal line a su'um, hale baa li ya'a wenne tinam lu ne. ⁸ Ti ku nyaŋe ninj si'el line pu dol Wina'am sida suer laa, asee yelsida la ma'aa. ⁹ Tinam ya'a tadig ka yanam lee mor paŋ, ti mor sumalisim. Ka sosid Wina'am ye ya beilim wusa na a su'um. ¹⁰ Ka man ka'a ya

sa'an la ka m sobid ne'enja tisidi ya ye m ya'a ti kena, li pu nar ye m zaŋ Zugsob la tisi m paŋ si'a la n tum ne sutoogo. O tisi m o paŋ la ye m sunji ya ka ka' ye m sa'ami yaa.

¹¹ Ba'asugo, m ba'abiise, kelisimi man yet si'el la, ka tiake ya tuuma, ka more poten'er yinni, ka be ne sumalisim, ka Wina'am one tisid noŋilim ne sumalisim, na bee ya sa'an.

¹² Pu'usimi taaba ne noŋilim pu'usug.
¹³ Wina'am nidib wusa pu'usidi ya.

¹⁴ Ti Zugsob Yesu Kiristo yelsum ne Wina'am noŋilim na bee ya wusa sa'an, ka ya me na a yinni ne Wina'am Siig Suŋ la. Kpelimi su'um.

Wina'am Gbaunj (Ghana)

The New Testament the Kusaal language (Ghana)

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kusaal)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c688c8bf-38ac-5c00-90bd-6e4eaa165a20